

SEVEROATLANTSKI PAKT I ODBRANA EVROPE

ISPORUKA MUNICIJE ZA ZEMLJE ATLANTSKOG PAKTA

Na osnovu američkog programa isporuka po sistemu *off-shore*, Velika Britanija je zaključila ugovor o proizvodnji municije za zemlje NATO-a, u iznosu od 12.200.000 dolara. Po tome programu oružane snage SAD zaključuju ugovore za nabavku oružja i druge opreme u zemljama Atlantskog pakta, koji će biti upotrebljeni za odbranu tih zemalja. Ovo ima za cilj da potpomogne privredu Zapadne Evrope i da poveća njen produkcionni kapacitet.

U toku prošle budžetske godine, sa Velikom Britanijom su zaključeni ugovori raznih kategorija, čiji ukupni iznos dostiže sumu od 387 miliona dolara.

(*Military Review*, novembar 1953)

ORGANIZACIJA SEVEROATLANTSKOG PAKTA I EVROPSKE KOMUNIKACIJE

Od 700.000.000 funti sterlinga za finansiranje zajedničkog infrastrukturnog programa, 90.000.000 funti sterlinga je određeno za poboljšanje komunikacija u državama članicama Severoatlantskog pakta. U okviru ovog programa danas se radi na 225 komunikacionih projekata, od kojih su 75%, predviđenih za Veliku Britaniju i Centralnu Evropu, trebali da budu dovršeni do kraja 1953 godine. Ostali projekti biće dovršeni u toku 1954. U severnim oblastima, do kraja 1953 trebala je da bude dovršena polovina programa, dok će se ostatak privesti kraju u toku 1954 i 1955 godine. U Grčkoj i Turskoj, gde je rad otpočeo tek 1953 godine (pošto su ove zemlje tek 1952 pristupile Organizaciji Severoatlantskog pakta), smatra se da će se projekti realizovati i dovršiti u toku 1954 i 1955 godine. Prema ovom programu Organizacije Severoatlantskog pakta treba da se pojačaju postojeće komunikacije pomoću: 1) više od 6.400 km kopnenih veza, 2) više od 6.000 km radio prenosnih veza i 3) 1.200 km podmorskih kablova. U većini slučajeva ovi su projekti u nepotpunoj vezi sa postojećim civilnim komunikacijama. Pored njihovog bitnog vojnog značaja, oni će pojačati mirnodopske komunikacije. Tako, kada program bude ispunjen, države članice Organizacije Severoatlantskog pakta imaće solidno popravljene komunikacije, koje će se pružati od Severne Norveške do Turske. Kao što je slučaj sa izgradnjom aerodroma, program za razvoj komunikacija počeo je 1949 na osnovu preporuka Organizacije Zapadne Unije koja je bila uspostavljena Briselskim paktom.

(*Britanska informativna služba*, 14 novembar 1953)

NAFTOVODI KROZ TERITORIJE DRŽAVA — ČLANICA NATO-a

Da bi se savladalo sadašnje neefikasno snabdevanje gorivom mlaznih aviona, treba da se kroz države članice Severoatlantskog pakta, kroz najkraće vreme polože novi naftovodi u ukupnoj dužini od 1.287 km — za raspodelu goriva za aerodrome NATO-a u Evropi. Ovu vest je nedavno saopštio u Parizu Louel Viker, pomoćnik generalnog sekretara za proizvodnju i strategiju NATO-a.

Po ovom planu treba da se podigne veliki sistem naftovoda koji će vezivati Francusku, Belgiju, Holandiju, Zapadnu Nemačku i, pomoću čitavog niza manjih naftovoda, Norvešku, Dansku, Italiju, Grčku i Tursku. Za ovaj poduhvat poručeno je 100.000 tona čeličnih cevi.

Zemljište na kome će naftovodi biti postavljeni staviće na raspoloženje države kroz koje će oni prolaziti i one će voditi računa o njihovoj bezbednosti. Zasad još nisu objavljeni predračuni o tome koliko će naftovodi koštati, ali će troškovi biti podeljeni među državama-članicama — kao deo *infrastrukturnog* programa.

Kada naftovodi budu dovršeni, imaće kapacitet od 20.000 kubnih metara dnevno i, mada su prvenstveno predviđeni za zadovoljenje potreba goriva mlaznih aviona, oni će u slučaju potrebe biti iskorišćeni i za druge vrste goriva.

(*Britanska informativna služba*, 14 septembar 1953)

SAD I ZEMLJE AMERIČKOG KONTINENTA

DA LI ĆE SE SAD OPREDELITI ZA NOVO ORUŽJE?

Načelnik Generalštaba Armije SAD, general Ridžvej, izjavio je krajem oktobra 1953, pred slušaocima jedne vojne škole, da Sjedinjene Države ne smeju rizikovati svoju bezbednost ma kakvom preuranjenom orijentacijom na nova i neispitana oružja.

Načelnici američkih generalštabova došli su do zaključka da bar još za iduću godinu ne mogu dati preporuke za definitivnu izbor između opšteg opredeljenja za atomska oruđa, atomsku taktiku i strategiju, i sadašnjeg programa forsiranja paralelnog razvoja kako novog, tako i konvencionalnog naoružanja.

Ove bi činjenice trebale da pomognu ispravljanje pogrešnog i preterano uprošćenog uverenja da bi samo ako sile iz Vašingtona, ili možda u OUN, o tome odluče, Amerika mogla da pređe isključivo na atomsko naoružanje, da pošalje najveći deo vojnika svojim kućama i uštedi milijarde dolara.

Razlozi za nemogućnost brze i preorijentacije su mnogobrojni. Pre svega, problem se ne sastoji samo u izboru između atomske bombe i interkontinentalnih bombardera s jedne, i kopnene vojske i mornarice, s druge strane. Sposobnost izvršenja atomskog bombardovanja svakako predstavlja jako preventivno sredstvo, ali, s obzirom da njegove moralne posledice nisu poznate, niko ne može biti siguran u to da bi sadašnje bombardovanje bilo dovoljno odlučujuće za postizanje pobede u ratu svetskih razmera.

Dalje, izbor bi obuhvatao opredeljenje za taktička atomska oruđa — nasuprot konvencionalnim, ili dirigovane projekte — nasuprot avionima i topovima. Međutim, tačno stanje razvoja ovih novih sredstava, naravno, predstavlja tajnu. U svakom slučaju, nema dokaza da je taj razvoj dostigao tačku bilo projektovanja, bilo proizvodnje, koja bi dozvolila opštu zamenu starog oružja za novo.

Najzad, postoje potencijalne vojne situacije u kojima upotreba poznatog atomskog oružja ne bi bila taktički odlučujuća, dok bi bila isuviše rasipna (kao u Koreji), a mogla bi da bude i katastrofalna. Ko je taj koji bi rizikovao otpočinjanje svetskog atomskog rata, ako bi se agresija mogla sprečiti i lokalizovati pomoću konvencionalnog oružja?

Jasno shvatanje razlike između upotrebe taktičkog atomskog oružja i uništavanja čitavih gradova moglo bi da potisne atomsku i hidrogensku bombu u stranu i da ih svede na one uloge koje sada imaju bojni otrovi i sredstva za biološki rat.

U međuvremenu se postavlja pitanje da li američka privreda može da podnese teret oba naoružanja — i starog i novog? Nacionalno udruženje za planiranje (u SAD) smatra da može.

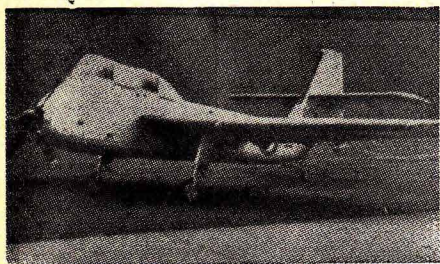
I pored želje Amerikanaca da na naoružanje i poreze ne utroše nijedan dolar više no što je to potrebno, pomenuti troškovi su neizbežni i ne predstavljaju ničiji kapric. Sa zvanične strane se u SAD tvrdi da naoružanje treba da bazira »na jasnim vojnim i političkim strategiskim potrebama — u svetlosti međunarodne situacije«.

(*The Christian Science Monitor*, 27 oktobar 1953)

ZEMLJE BRITANSKE ZAJEDNICE NARODA

NOVI BRITANSKI LAKI PROTIVPODMORNIČKI AVION

Fabrika aviona *Short brothers and Harland* izdala je saopštenje da je njen novi laki protivpodmornički avion izvršio svoj prvi let sa aerodroma u Belfastu. Avion je dobio naziv *Sea Mew* (morski galeb) i, kako tvrde proizvođači, namenjen je odbrani pomorskih komunikacija i predviđen za nosače aviona oružanih snaga Severoatlantskog pakta. Avion je snabdeven turbomotorom tipa »Mamba«, koji je izrađen u fabrici *Armstrong Siddeley*, a velika mu je prednost u tome što je

izrada prilično jednostavna i jeftina. Britanska mornarica poručila je veliki broj ovih aviona. Avion *Sea Mew* ima posadu od 2 člana. Činjenica da je avion konstruisan sa uglavljenim točkovima smanjuje i uprošćava proizvodnju, a to je omogućeno time što se od njega ne traži velika brzina. Avion može da se podigne u vazduh sa vrlo malog prostora, što znači da može da operiše u tesnoj saradnji sa konvojima u cilju napada na neprijateljske podmornice, čim se one budu primetile. Održavanje ovog protivpodmorničkog aviona vrlo je jeftino. Operacije sa lakih

nosača koji prate konvoje, ili čak i sa većih trgovačkih brodova koji su snabdeveni malom pistom za uzletanje, omogućile bi pomorskom oficiru koji prati konvoj da ga iz vazduha zaštiti čim neprijateljska podmornica bude primećena. Najzad, avion može da operiše i sa kratkih obalskih privremenih aerodroma.

(Britanska informativna služba, 5 septembar 1953)

SMANJENJE JAČINE ZVUKA AVIONSKIH MOTORA

Britanski konstruktori avionskih motora, u saradnji sa univerzitetskim i drugim ustanovama, rade na tome da smanje jačinu zvuka avionskih motora. Dosašnji rezultati pokazuju da bi se u budućnosti jačina zvuka mogla umanjiti pomoću prigušivača i zato što su neki od novih mlaznih motora, sami po sebi, manje zvučni. Proučavaju se takođe i drugi raketni i mlazni motori.

Zasada osoblje ustanova na aerodromima primenjuje specijalne zaštitne zidove, a iza motora se stavljaju prigušivači da bi se zvuk prilikom isprobavanja avionskih motora na zemlji što više smanjio.

Na mlazne motore će se takođe staviti prigušivači, da bi se smanjila znatna jačina zvuka usled velike brzine ispuštanja mlaza.

(*Military Review*, decembar 1953)

KRATKE VESTI IZ AUSTRALIJE

Australiski raketni poligon

Zavesa koja je pokrivala obezbeđenje usavršavanja tajnog oružja bila je nešto malo otkrivena, kada je nedavno predstavnicima štampe bilo omogućeno da bace pogled na raketni poligon *Woomera*, koji služi za opite sa oruđima za dejstvo na velikim daljinama.

Tom prilikom prikazan je let *Jindivik Mk-1*, mlaznog aviona bez pilota, dužine oko 6 m, kontrolisanog pomoću radija i namenjenog za gonjenje i uništavanje napadačkih aviona, čak iako oni imaju nadzvučnu brzinu. Izbacivanje aviona bilo je vertikalno.

Jindivik je mali, lak i veoma brz avion, koji se podiže, manevruje i spušta pomoću upravljanja sa daljine.

On se baca duž jedne piste pomoću trole koja se otkaćinje, a spušta se na pokretno postolje. Gradi se od jeftinog materijala.

Bacanje aviona u vertikalnom smislu imalo je za cilj ispitivanje praktičnosti podizanja aviona sa kratkih rampi i sa malim ubrzanjem, a obuhvatalo je i opite u skoro vertikalnom penjanju. U sadašnjem stadijumu avion pretstavlja opitni eksperiment, ali on ima za cilj da dovede do aviona kojim će se upravljati pomoću živog pilota.

Odbranbena baza

Australiska vlada priprema plan za izgradnju moderne pomorske i vazduhoplovne baze u Darvinu, koja će sa onima kod Manusa biti spojena sa ranijim glavnim odbranbenim uporištem za severni deo zemlje.

Pored svog strategiskog značaja vojne baze u ratno doba, Darwin se nalazi i sasvim blizu oblasti bogatih uranijumom, koje će predstavljati prvoklasan cilj za neprijateljsko dejstvo.

Atomska pomoć

SAD i Velika Britanija su preko Udružene agencije za razvoj, Komisije za atomsku energiju, dale avans od 2¼ miliona dolara za unapređenje i razvoj oblasti Ram Džangl, bogate uranijumom, u Australiji.

Da bi se ta oblast što pre dovela u mogućnost otpočinjanja proizvodnje, Agencija je spremna da odobri isti toliki kredit i za sledeću budžetsku godinu. Očekuje se da će posle ove budžetske godine prodaja uranijuma finansirati dalji razvoj i usavršavanje, te će pomenuti avansi biti pokriveni iz te prodaje. Postoji nada da će prve isporuke uranijumovog oksida iz Ram Džangla uslediti kroz godinu dana.

(*Military Review*, oktobar, novembar i decembar 1953)

FRANCUSKA I ZEMLJE BENELUKSA

UNUTRAŠNJA ODBRANA FRANCUSKE TERITORIJE

Francuski časopis za rezervne oficire doneo je nedavno pod gornjim naslovom članak poznatog vojnog pisca Adolfa Nikola. To se ime ne pojavljuje sada prvi put u našem časopisu. U prošlom broju dali smo prikaz njegovog članka o problemu vojne i civilne odbrane Francuske. Ovoga puta iznosimo u izvodu njegovo gledište po pitanju unutrašnje odbrane francuske teritorije.

Dekret od 29 septembra 1950, koji se odnosi na organizaciju odbrane francuske teritorije, doneo je jedan nov izraz koji je sada, mada je dekret još uvek na snazi, zamenjen svuda u zvaničnim tekstovima izrazom *unutrašnja odbrana teritorije*. Ovim su dekretom bile predviđene potrebne mere u cilju osiguranja komunikacija; zatim mere za borbu protiv spoljnih elemenata — spuštenih padobranima, iskrcanih morskim putem ili infiltriranih; i najзад, mere za suprotstavljanje svakom pokušaju sabotaže i za održavanje reda.

Kao što se iz gornjeg vidi, nije se radilo o nekim novim, dosada nepoznatim problemima, već — s obzirom na razvoj savremenog ratovanja u toku dva svetska rata, kao i na osnovu pouka iz nedavnog rata u Koreji i sadašnjeg u Indokini — o jednom novom pojmu: *totalnog rata bez ikakvih ograničenja*. Znači, rata koji se istovremeno odvija na svim frontovima, na kopnu, moru i u vazduhu, u svim oblicima koje danas omogućuju savremeni razvoj tehnike i dosadanja naučna otkrića, a koji se čak proteže do oblasti psihološkog vođenja rata. Prema tome, u konkretno nacionalnom okviru, radi se o pronalaženju osnova za stva-

ranje odgovarajuće organizacije u cilju odbrane zemlje, kao i o traganju za novim sredstvima i metodima koji odgovaraju novostvorenoj situaciji.

Dekret iz 1950, mada je u početku prilično uzbudio javno mnjenje, imao je zasluga utoliko što je u svom II odeljku predvideo *organizaciju komandovanja odbranom teritorije*. Stvarajući ovim dekretom, na nacionalnom planu, položaj generalnog inspektora odbrane celokupne teritorije metropole, imenujući komandanta odbrane na slučaj rata (oficira iz armije potčinjenog ministru narodne odbrane), i određujući ovom poslednjem jednog pomoćnika (ustvari inspektora vazdušne odbrane teritorije), želelo se da se odgovornom rukovodiocu odbrane teritorije omogući da pristupi detaljnoj analizi celog problema, dosta komplikovanog usled specifičnog položaja Francuske u odnosu na međunarodnu situaciju. Formiranje *odbranbenih zona* i podređenost komandanata vojnih, pomorskih i vazdušnih područja, u pogledu svih zadataka odbrane, oficiru — generalnom inspektoratu zone u vreme mira, odnosno komandantu zone u doba rata, trebalo je da, pored neophodne decentralizacije, olakšaju procenu specijalnih potreba i sredstava čiji se izvori nalaze na licu mesta. Najzad, za teritoriju cele države, za svaku odbranbenu zonu, za svaku oblast i za svaki okrug, stvoreni je po jedan mešoviti glavni štab (civilni i vojni), kako bi se i na taj način osigurala stalna veza između civilnih i vojnih vlasti.

To je bila, svakako, samo skica organizacije, ali ipak dovoljna za početak korisnog proučavanja složenih problema koji su se na osnovu nje postavljali. Trebalo je, ustvari, jasno odrediti odgovornost svakoga, koordinirati napore na međusavezničkom i nacionalnom planu, posebno u slučaju Francuske, glavne pozadine Evropskog ratišta, a, možda, i dela samog glavnog ratišta. Prilikom podela zadataka trebalo je osigurati odgovarajuća sredstva, vodeći računa o ograničenim izvorima nacije, kao i o prednostima koje se daju odbranbenim snagama međusavezničke zajednice. Značaj unutrašnje odbrane teritorije Francuske, kao i obim zadatka koji ona treba sa uspehom da izvrši, mogu biti donekle potcenzirani u nedovoljno obaveštenoj francuskoj javnosti, odnosno zemlji još uvek pretrpanoj svakovrsnim teškoćama posle dva uzastopna rata. Diskusije su bile neizbežne, naročito po pitanjima odbranbenih snaga teritorije, po pitanju formiranja teritorijalne garde koja bi se regrutovala na licu mesta, kao i o, uvek spornoj, vojničkoj vrednosti takvih jedinica.

Međutim, iskustva iz prošlosti i pouke iz ratova u Indokini i Koreji trebalo je da odrede specifično vojni karakter snaga koje bi bile sposobne da se suprotstave izvanredno kvalitetnim komandosima, pa čak i čitavim jedinicama prevezanim vazdušnim putem. Potrebno je odmah odrediti, na osnovu dosada poznatih uputstava, ne čekajući na pretstojeće izmene ili dopune dekreta od 1950, ciljeve, sredstva i metode unutrašnje odbrane teritorije. Razne vežbe koje su održane na sektoru unutrašnje odbrane Francuske u toku 1953, već su mnogo povoljnije ocenjene. Sada je svakome jasno da odbrana zemlje na frontu i unutrašnja odbrana teritorije predstavljaju samo nerazdvojive delove celokupne nacionalne odbrane.

Unutrašnju odbranu teritorije treba zamisliti kao pokrivač koji se prostire istovremeno nad celom nacionalnom teritorijom. Pojam pokrivača nameće se, u suštini, i na planu međusavezničkih snaga, kako bi se izbegla mogućnost eventualnog proboja ili otcepanja savezničkog istaknutog položaja od strane neprijatelja. Taj pojam, dalje, uslovljava razumnju upotrebu snaga držanih u rezervi (sve do najviših jedinica). U savremenom ratu ne može ni biti drukčije, pošto je neprijatelj svuda, vidljiv i nevidljiv, u vidu regularnih ili neregularnih trupa. Umesto da se pojavi na dosada, uglavnom, poznat način, on se može iznenada pojaviti sa svih pravaca trodimenzionalnog prostora; umesto da se pojavi u vidu regularnih jedinica, koje se lako raspoznaju, on se može infiltrirati pomoću skoro neprimetnih elemenata na svakoj tački teritorije, izmešan među civilnim stanovništvom, u čijoj sredini može dobiti čak i pomoć, odnosno naći sebi saveznike. Iz tih razloga potrebno je preduzeti sledeće mere:

1) obezbediti zaštitu izvođenja mobilizacije, kao i zaštitu glavnih vojnih postrojenja;

2) osigurati zaštitu državnih organa za upravu i komandovanje, kao i svih vrsta komunikacija i izvršiti zaštitu elemenata neophodnih za proizvodnju i život stanovništva; i

3) najzad, omogućiti snagama koje se bore da mogu produžiti borbu pod svim mogućim okolnostima i po celoj dubini nacionalne teritorije.

Ovi zadaci odgovaraju pojmu odbrane metropole; oni obuhvataju sve forme koje podrazumeva nacionalna odbrana. Međutim, oni ne predstavljaju nešto novo za armiju; nov je samo način njihovog izvršenja. Ovi zadaci daleko prevazilaze sam pojam održavanja reda, mada taj pojam zahteva u pogodnom momentu kombinovano dejstvo vojnih snaga sa snagama državne bezbednosti, sadejstvo koje se sprovodi još u doba mira.

Zadaci unutrašnje odbrane zahtevaju i odgovarajuća sredstva. U doba rata u obzir dolaze samo vojne jedinice koje su stalno pod oružjem i koje su strogo disciplinovane. Dok se izvršenje zadataka bezbednosti, naročito što se tiče prikupljanja obaveštenja, svodi uglavnom na miliciju i specijalizovane civilne službe, dotele samo pružanje otpora na licu mesta, potrebna organizacija na terenu i razne ofanzivne protivradnje od strane pokretnih jedinica zahtevaju pešadijske bataljone slične onima za borbu, kao i pokretne grupacije formirane u specijalne jedinice.

Aktivna vojna služba ograničena je u doba mira na potrebe zajedničke međusavezničke odbrane. Zato mirnodopska unutrašnja odbrana leži uglavnom na jedinicama republikanske garde, pored republikanskih jedinica bezbednosti, stavljenih pod nadležnost ministra unutrašnjih poslova. Organizacija nacionalne armije treba da omoguću da se, u slučaju potrebe, mogu brzo staviti pod oružje dobro opremljene jedinice rezervista, koje bi se u pogledu obučenosti i izvežbanosti imale meriti sa aktivnim jedinicama. Od toga zavisi dobro izvršenje zadataka unutrašnje odbrane, naročito za vreme mobilizacije. Prema tome, ove jedinice unutrašnje odbrane treba da postoje još od ranije i da imaju stvarno polustalni karakter, što opet zahteva njihovo redovno vežbanje u okviru njihovih ratnih formacija.

Da bi se obezbedila efikasna unutrašnja odbrana, ne postavlja se pitanje da li treba čuvati sve; potrebno je ograničiti se samo na jako važne tačke. Preterano rasturanje sredstava bilo bi jedan od uzroka slabosti odbrane. Pokretljivost i ofanzivnim duhom, čak i statičkih elemenata, treba obezbediti brzinu akcije. To su ciljevi kojima treba da teže sve vojne jedinice. Kod približno istog naoružanja pojedinih jedinica, kako aktivnih tako i rezervnih, razlika sme da postoji samo u pogledu opreme koja je data pojedinim specijalizovanim jedinicama. Tome je doprinelo nedavno uprošćavanje obuke kako kod aktivnih tako i kod rezervnih formacija. A ovo jedinstvo obuke priprema elemente unutrašnje odbrane za njihov eventualni brzi ulazak u sklad ostalih operacija.

Tokom 1953 godine održane su mnogobrojne vežbe iz domena unutrašnje odbrane Francuske. Početkom te godine održane su mnoge od njih čak u toku istog meseca i to skoro u svima krajevima Francuske (ne računajući Severnu Afriku), od Bretanje do Rajne, od severoistoka do jugozapada, od Centralne do Južne Francuske, podrazumevajući tu i oblast Pariza.

One su se odvijale u približno realnoj situaciji koja se, vodeći računa o karakteristikama totalnog rata, nije ograničavala samo na vojničku sredinu, već se, svuda pridavala naročita važnost ne samo stalnoj i prisnoj vezi između civilnih i vojnih vlasti, nego i neposrednom kontaktu sa istaknutim javnim službama. U njima su se proučavali relativno ograničeni problemi, postavljeni sa svom potrebnom preciznošću; pratio se tok vežbi u obimu okruga, oblasti ili zone, već prema tome gde su se iste izvodile, ne gubeći nikada iz vida celinu zadataka unutrašnje odbrane, uz stalnu brigu da se skratki vreme potrebno za intervenciju pojedinih jedinica u različitim situacijama: čas pre proglašenja opsadnog stanja, dok traje još vlast civilnog lica, čas posle proglašenja istog, kada vlast preuzima vojno lice, čas opet u momentu kada nastupa opsadno stanje. Ove vežbe su imale, uglavnom, za cilj:

- formiranje mešovitih glavnih štabova i njihovo funkcionisanje;
- zaštitu osetljivih tačaka od napada padobranaca i pokušaja sabotaze;

- stavljanje pod oružje (mobilizaciju) i upotrebu rezervnih jedinica; intervenciju odreda milicije, gardiskih odreda i zaštitnih bataljona i
- međusobnu vezu između unutrašnje i teritorijalne PA odbrane.

Neke su vežbe imale specijalne zadatke kao: odbranu područja jedne luke, odbranu jedne utvrđene pomorske zone, odbranu pozadine jedne armije, korišćenje (upotrebu) sredstava za vezu. Sve ove vežbe trebale su da pokažu brzinu stavljanja pod oružje jedinica teritorijalne unutrašnje odbrane, da istaknu i ukažu na nedostatke njihove organizacije, njihove mobilizacije i obuke, da omoguće proučavanje potrebnih izmena koje treba sprovesti kod postojećih sredstava, odnosno da pomognu pri pronalaženju novih sredstava. Tako se, posle izvesnog razmišljanja i potrebnih analiza, uloga teritorijalne unutrašnje odbrane prikazuje ne kao sporedna služba prilikom odbrane zemlje (radi održavanja reda, za iznenadne i slučajne akcije), već kao neophodni vid odbrane zemlje, odnosno dopunski vid u pogledu odbrane međusavezničke zajednice, bez koje ova ne bi mogla pravilno i potpuno funkcionisati. Važno je, dakle, da zemlja, a naročito rezervni kadrovi, budu u ovo čvrsto ubeđeni, kako bi primili na sebe napor koji se zahteva od njih, a bez koga bi sve ostale žrtve koje se prilažu na bojnopolju mogle biti beskorisne.

Na kraju članka pisac podvlači da se, prateći pojedine oblasti, njihove potrebe i njihova sredstva, dolazi do ubeđenja da bi se na službu u jedinice teritorijalne unutrašnje odbrane mogli pozvati rezervisti različitog doba starosti. U svakom slučaju biće potrebno da ljudi i kadrovi sačuvaju svoju fizičku sposobnost, kao i sposobnost za komandovanje, kroz redovno i potpuno vežbanje u njihovim odgovarajućim jedinicama. Ne bi se smelo više dopustiti da se služba u jedinicama unutrašnje odbrane smatra kao privilegija najstarijih godišta rezervnih oficira i da je mlađe generacije, ne interesujući se za nju, olako prepustaju u nadležnost starijih.

Proučavanje teritorijalne unutrašnje odbrane u Francuskoj pokazuje da se više ne radi o velikoj ili maloj borbi, o aktivnoj ili rezervnoj armiji, već o jednoj jedinstvenoj borbi, jednoj jedinstvenoj armiji čije su jedinice postale, više nego ikada ranije, garancija za postizanje pobeđe.

(*L'officier de réserve*, novembar 1953)

OVIH DANA IZLAZI
IZ ŠTAMPE KNJIGA

PODGORIČKI SREZ U TRINAESTOJULSKOM USTANKU

OD GENERAL-MAJORA
VOJA TODORVIĆA